

פו:

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

עין משפט
נר מצוה

לר אבד הוזהר
מ"י פירא מה' עות
הלכה ע'
לה י מ"י פירא מה'
טעמיהן הלכה ג'
לו כ מ"י פ"ג מהלכות
תמרים הלכה ח'
לו ל מ"י ע"ס ה' ה'

גניבה אתחלתא דמכירה היא. וא"ת אמאי מקטלי הא מאן למימר לפוסלו לעדות באלו וכ"ת דכעו התראה וכוין דאמרי שהמרו בו למיתה אלמא למיקטליה קא אתו אס כן לחוקיה נמי לקטלו אע"ג דלחו נמי להלקותו כדאשכחן בפ"ג דכ"ק (דף וס') דעדי גניבה ראשונה ושניה

אע"ג דלחו לחיובי חיי מוק כיון דלחו נמי ליעודי משלמי חיי מוק של העדאה עם הכת השלישית כשהזמו השלש כמות וי"ל דקסבר חזקה דגניבה לחודה קיימא כמו עדי קדושין ועדי ביאה ואע"ג דמיייר בלחודי ביה מדמקטלי לרבי יוחנן מ"מ לא שייך בהו מיוז מיתה ואפשר דלחזקה לא נצי התראה ולר' יוחנן בעי אי נמי הש"ס לא מש בטעמא דלפוסלו לעדות באלו מדאנטרין לעיל למימר להלקותו ושם אינטרין היכא דמפסיל מעיקרא וקא:

עבדי סברתי. וא"ת אי לאו למקטליה קא אתו אס יבאו עדים שאינו עבדו אס כן למאי קא אתו וי"ל דלחו לקיים המקח וא"ת אי דלא אמרו ביה למח לן טעמא דעבדי מוכרתי אלא ודאי אמרו ביה אס כן למקטליה קאמי וי"ל דלחודי ביה אחריני ואינהו לא ידעי וכי האי גוונא הוה מצי לשנויי כרש פרק היו דודקין (לעיל דף מה).

גבי נערה המאורסה:

אמר רב יוסף ב' סלקא דעתך דרב יוסף דלחודי עדי גניבה וה"פ ממון שהוא יכול לומר עבדי מכרתי וכו' לא היו בלוי עדי גניבה אס כן אין בעדותם ממש ומאי דבר הוא ואיני פריך ליה הא מתוך קאמר דמשמע הלשון דאפילו השמא נמי דבר דלחודי עדי גניבה מצי למימר הכי קמ"ל רביהו א"ר ב"ס הוא. בפ"ג דכ"ק (דף כד: וס') גבי ליעודי תורה וליעודי גברא דמסקין תסם אלא דקא מרמיז רמזי לא דמי לרמזיה דהכא דהתם מיייר ברמזיה חסודה שכלל השלשה ימים בלו אלו עם אלו וקא מרמיז אכל הכא ברמזיה גרועה אריי דלאו מילתא היא אי נמי דניי נפשות שאני: כמופלא

להלקותו באנו והני אחריני כולי דבר קא עבדי ליה מתקין לה רב פפא אי הכי עדי מכירה נמי (א) ליקטליה מתוך שיכולין עדי גניבה לומר להלקותו באנו וכי תימא דקסבר חזקה דלא לקי והא איתמר עדי גניבה בנפש שהחזמו חזקה ורבי יוחנן חד אמר לוקין וחד אמר אין לוקין ואמרינן תסתיים דחזקה דאמר לוקין מראמר חזקה אין נהרגין דאי ר' יוחנן כיון דאמר נהרגין הוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתה ב"ד וכל (א) לאו שניתן לאזהרת מיתה ב"ד אין לוקין עליו איהו לא לקי אינהו היכי לקו אלא אמר רב פפא אעדי מכירה דכולי עלמא לא פליגי דנהרגין כי פליגי בעדי גניבה חזקה אמר אין נהרגין גניבה לחודה קיימא ומכירה לחודה קיימא ר' יוחנן אמר גניבה אתחלתא דמכירה היא ומורה רבי יוחנן בעדים הראשונים של בן סורר ומורה שהחזמו שאין נהרגין מתוך שיכולין לומר להלקותו באנו אמר אביי הכל מודים בבן סורר ומורה והכל מודים בבן סורר ומורה ומחלוקת בבן סורר ומורה בעדים הראשונים שאין נהרגין מתוך שיכולין לומר להלקותו באנו והכל מודים בבן סורר ומורה בעדים הראשונים יכולין לומר להלקותו באנו והני כוליה דבר קא עבדי ליה ומחלוקת בבן סורר ומורה השנים אמרים בפנינו גנב ושנים אומרים בפנינו אכל אמר רב אסי עדי מכירה בנפש שהחזמו אין נהרגין מתוך שיכול לומר עבדי מכרתי אמר רב יוסף כמאן אולא הא שמעתא דרב אסי כד"ע דאמר דבר ולא חצי דבר א"ל אביי דאי כרבנן נהרגין הא מתוך קאמר אלא אפילו תימא רבנן ויבדלא אתו עדי גניבה אי הכי מאי למימרא לא צריכא דאע"ג דתאובת לבסור ואכתי מאי למימרא לא צריכא דקא מרמיז רמזי מהו דתימא רמזי מילתא היא קמ"ל רמזיז לאו כלום הוא: **בתנ"י** וכן ממוא על פי ב"ד שנאמר יבי יפלא ממך דבר למשפט שלשה בתי דינין היו שם אחד וישב על פתח הר הבית ואחד וישב על פתח העזרה ואחד וישב בלשכת הגזית ובאין לזה שעל פתח הר הבית ואומר כך דרשתי וכך דרשו חבירי כך לימדתיו וכו' לימדו חבירי אם שמעו אמר להם ואם לאו באין להן לאותן שעל פתח עזרה ואומר כך דרשתי וכך דרשו חבירי וכך לימדו חבירי אם שמעו אמר להם ואם לאו ואלו באין לב"ד הגדול שבלשכת הגזית שממנו יוצא תורה לכל ישראל שנאמר ימן המקום ההוא אשר יבחר ה' חזור לעירו שנה ולמד בדרך שהיה למד פטור ואם הורה לעשות חייב שנאמר והאיש אשר יעשה בודון אינו חייב עד שיוורה לעשות תלמיד שהורה לעשות פטור נמצא חומרו קולו: **גמ'** תנו רבנן כי יפלא ממך דבר כמופלא

להלקותו באנו. ולא העדנו להמיתו שלא ידענו שסופו לחזור ולקלקל: **לסלקוסו באנו.** על הגניבה ולא ידענו שימכרנו: **דלא לקי.** אגניבה לחודה משום דהוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתה ב"ד שאס ימכרנו ירהג: **עדי גניבה בנפש.** שהעידוהו שגנב נפש: **מדאמר חזקה אין נהרגין.** אס החזמו לאמר שכלו עדי מכירה משום הכי לוקין שהרי אין סופן למות על עדות זו ולא הו לגניבהו לאו שניתן לאזהרת מיתה ב"ד: **דאי ר' יוחנן כיון דאמר נהרגין.** אס בלו עדי מכירה אחרי כן קודם המזה ונגמר דינו ע"פ שמי הכמות והחזמו היכי לקו אס החזמו קודם שכלו עדי מכירה לא הוה ליה לאו דלא תענה לגניבהו כשעשיו לאו שניתן לאזהרת שאל להעיד כן שאס יעידו ולא יוחמו עד שיבאו עדי מכירה ויגמר דינו ויחזמו וימיתו: **וכל לאו שניתן לאזהרת ב"ד אין לוקין עליו.** ואפילו יפטר מן המיתה שהרי לא לאזהרת מלקות יתן: **אינהו היכי לקו.** הא לאו כדאמר רמזי הוא ולי משום לא תענה (שמות כ) לאו שאין בו מעשה הוא: **בעדי מכירה כולי עלמא לא פליגי דנהרגין.** אס נגמר דינו על פי שמי הכמות: **לחודה קיימא.** ועדי גניבה אין בלא להורגו אלא להלקותו אכל עדי מכירה שגזין עמהן ואומריין שהמרו בו למיתה מונעין אותו ממלקות וממיתין אותו מיתה והוא לה מכירה דבר שלם: **אפחלתא דמכירה.** דקסבר ר' יוחנן לא לקי עלה דלאו שניתן לאזהרת מיתה ב"ד ואין בלא להורגו ואע"ג דשמיין דריכות זו לזו והוה ליה כל חדא וחדא חיי דבר מיקטל כרבנן: **ומורה ר' יוחנן בעדים הראשונים של בן סורר ומורה שהחזמו דאין נהרגין.** דאיהו ודאי למלקות אתו כדמביי ויסרו אותו (דברים כא): **הכל מודים כו.** כלומר יש עדים בנן סורר ומורה שהכל מודים בלחודי כמותיו לפטור יש כח מהכל מודים לו לחיוב יש כח בנן סורר ומורה שנתקן חזקה ורבי יוחנן לפי מה שמענו נחלקוקין: **שנים אומרים בפנינו גנב.** משל אביי שמעתי קנות שער ויין כפעם שניה אחר שלקה: **ושנים אומרים בפנינו אכל.** הכשר ברשות אחרים דאין חייב עד שיגנוב משל אביי ואכל ברשות אחרים הכי שמי כמות דריכות זו לזו ואין הראשונים יכולין לומר להלקותו באלו והוה ליה חיי דבר לחזקה דקסבר לה כר"ע דאמר אין נהרגין ולר' יוחנן דאמר נהרגין כרבנן: **עדי מכירה בנפש.** ולא בלו עדי גניבה על כך לפנינו: **הא מתוך קאמר.** אפי' חיי דבר אין כאן שהרי היה לו להליל נפשו מב"ד כטענה זו: **ובדלא אתו עדי גניבה.** קאמר רב אסי וכדפרישית שהיה יכול לומר עבדי מכרתי: **לבסוק.**

אחר שהעידו עדי מכירה בלו עדי גניבה ונגמר הדין ע"פ שניהם: **ואכפי מאי למימרא.** כשהעידו הראשונים לא היה הדין רחוי ליגמר על פיהם ויכולין לומר לא היינו יודעין שיבאו עדי גניבה עליו: **דקא מרמיז רמזי.** הוי להי: **בתנ"י** ג' כפי דינין היו שם. בירושלים דמשמעני כה קרא (דברים י) וקמת ועלית: **אחד יושב על פתח הר הבית.** הוא שער המזרחי שלפנים מן החיל לפני עזרת נשים: **ואחד יושב.** למעלה הימנו כשעברו עזרת נשים ובאין לפני עזרת ישראל: **ואחד בלשכת הגזית.** שהיא גזית בתוך העזרה חזית בקודש ותלוייה בחול כדלמדין בסדר יומא (דף כה:): **באין לזה שעל פתח הר הבית.** וכן זה שהורה נערו ונחלק ב"ד שנעירו עליו והזיקוהו הכתוב לעלות לירושלים ולשאלו ונחין הוא ונית דין שנעירו לב"ד זה שעל פתח הר הבית שהרי בו פוגעין מחילה: **תלמיד שהורה לעשות.** תלמיד חכם שאלה הניעו להוראה ונחלק על ב"ד שנעירו וכלו לב"ד הגדול ושאלו וחזר לעירו והורה כדמחילה פטור שאין לסמוך על הוראתו והתורה לא חייבה אלא מופלא ומומחה לב"ד כדלמדין בנמ' (פ"ג): **נמצא חומרו קולו.** חומר שהמירו עליו שאינו רחוי להוראה עד שיהא כן ארבעים שנה נעשה לו קל לפטורו מן המיתה: **גמ'**

מסורת הש"ס

(א) שבת קוד. עינין י: כגל קמא עד: מסת י: שטות ד. (ב) כ"ק ד: (ג) י"ל אומרם כן הני כשנשע שנתפסות ועי' פירוש (ד) הוריות ג. (ה) ופסוק המטה כדקדן (ו) שמות כ. (ז) ונדרים י"א. (ח) ועל פה. (ט) (פסוקי כס:).

תורה אור השלם

1. כי יפלא ממך דבר למשפט בין דין לדין בין דין לבין גנב לנגע הכרי ריבית בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך: **דברים יז ח**
2. ועשה על פי הדבר אשר יצוה לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה' ושמרת לעשות ככל אשר יורה: **דברים יז י**
3. והאיש אשר יעשה בדרך לבחלו ממנו אל הכהן העמד לשרת שם את ה' אלהיך או אל השטן ומה האיש ההוא ובעתה תרע משפאל: **דברים יז יב**

הגהות הב"ח

(א) ג' פ"ד מכירה נמי ליקטלו:

מוסר רש"י

לאו שניתן לאזהרת מיתה ב"ד. לאזהרת דבר שחייבין עליו מיתת ב"ד ומכונן י"ט של יפסו כן שמתחייב עליו מיתה ב"ד ועודבין י"ט ב"ס ע"ה. אין לוקין עליו. דמיתה ב"ד הוא עשוי של לאו (ב"ס ע"ה). שלא יתן לאו זה לאזהרת שנים מלקות שכלל לאין שבר האין להורגו שם לא כן לא יוכל למיט מיתה (מכונן י"ט) אפילו לא החזו בו למיתה והמרו בו למלקות. דהשם לאו מלקות. אפילו הכי לא לקי. לאזהרת מיתה עתה ולא למלקות (ועודבין י"ט).



Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones